

Datum 17 oktober 2016
Opsteller Lester Agten
Organisatieonderdeel Gemeentelijk Management Team / Programma Duurzaamheid
Stuknummer

Onderwerp Houtenergiestation Dijnselhoek

KORTE INHOUD

Op dinsdag 4 oktober 2016 is de Ronde Tafel geweest waarin het raadsvoorstel Vaststelling bestemmingsplan Houtenergiestation Zeist, Dijnselhoek (16RAAD0034) is besproken. Tijdens de Ronde Tafel zijn vragen gesteld waarop het college in deze notitie schriftelijk antwoordt.

1. Algemeen

Klimaatverandering is een vraagstuk dat wereldwijd de aandacht heeft. Ieder land, stad, bedrijf en burger zal zijn of haar bijdrage moeten leveren om de klimaatverandering en haar ernstige gevolgen voor mens en milieu een halt toe te roepen. Gemeente Zeist pakt hier ook haar verantwoordelijkheid met onder andere het programma Zeist Duurzaam en de Brede Milieu Visie. Belangrijk element daarin is het opwekken van duurzame (groene) energie ter vervanging van fossiele energie. Dit uiteraard naast het reduceren van het energieverbruik! De energievraag bestaat uit stroom, warmte en (warm) water. Voor stroomopwekking zijn duurzame alternatieven zoals zonnepanelen, windmolens etcetera. Voor warmte en warm water is het pallet aan mogelijkheden beperkter, maar daar is biomassa op dit moment een serieuze optie om in de warmtevraag te voldoen die de concurrentie met aardgas aan kan.

Via [deze link](#) wordt de werking van een houtenergiestation (in gemeente Ede) toegelicht.

2. Waarom nu?

Met het vaststellen van Brede Milieu Visie verbindt gemeente Zeist zich aan de doelstelling om energieneutraal in 2030 te zijn. Dat betekent dat we snel en weloverwogen stappen voorwaarts moeten zetten. Bio Forte benaderde ruim twee jaar geleden de woningcorporaties en gemeente Zeist met een interessant voorstel waardoor we in Zeist in één keer een substantiële gasreductie kunnen realiseren. Dit is een stap die niet zo maar door andere duurzame opties ingevuld kan worden. Deze kans heeft gemeente Zeist aangegrepen om met Bio Forte (en de woningcorporaties De Seyster Veste en de Combinatie als potentiële afnemers) verder te praten. Dit leidde uiteindelijk –via een intentieovereenkomst- tot het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek. Dit loopt en wordt volgens planning afgerond begin januari 2017.

Op nationaal niveau zien we soortgelijke trajecten opgestart worden. Dit betekent dat de vraag naar biomassa, in het bijzonder houtsnippers, toe zal nemen. Aangezien we in gemeente Zeist voorop lopen ten opzichte van andere projecten, geeft ons dat een voordeel. Zowel financieel als op het gebied van meerjarige leveringsgaranties (inclusief prijsgaranties).

Tevens wil Bio Forte gebruik maken van de SDE+-regeling: een rijkssubsidie voor de productie van duurzame energie. Deze subsidie is noodzakelijk om het houtenergiestation te kunnen realiseren (overigens ontvangen ook veel fossiele energiecentrales subsidie). Het Rijk kan de voorwaarden en aanmeldingstermijnen van de SDE+ subsidie jaarlijks aanpassen. Vooralsnog verwachten we dat de regeling voor 2017 ongeveer hetzelfde zal zijn als voor 2016, maar die zekerheid is begin 2017 pas te geven. We streven daarom om begin 2017 de omgevingsvergunning definitief gereed te hebben, zodat Bio Forte de aanvraag bij de voorjaarsronde kan indienen. Qua planning wordt het dan ook haalbaar om het houtenergiestation in het stookseizoen 2018/2019 werkend te hebben. Indien door Bio Forte de SDE+ in het najaar wordt aangevraagd, betekent dat, dat we pas voor het stookseizoen 2019/2020 gereed zijn.

3. Regionale kringloop

De CO₂ die bij de verbranding vrijkomt wordt door de aangroei van bomen en struiken in een duurzaam beheerd bos weer opgenomen. Dit is een CO₂ neutrale cyclus. Via [dit filmpje](#) wordt het toegelicht. Bij het verbranden van hout wordt koolstof uit hout omgezet naar CO₂, maar bij de aangroei van hout is tenminste dezelfde hoeveelheid CO₂ eerst vastgelegd door fotosynthese. Zo blijft bij een duurzaam beheerd bos of bij onderhoud van tuinen en parken de koolstofvoorraad op peil en vindt er in deze korte CO₂-cyclus geen netto CO₂ toevoeging aan de atmosfeer plaats. Vergelijk het met uw eigen tuin: elk jaar snoeit u de heesters, en het volgend jaar is dat weer aangegroeid. Tijdens die groei nemen de heesters weer CO₂ op. In een gebied van 50 kilometer om Zeist is ruim voldoende aanbod van houtsnippers.

Houtsnippers kunnen ook worden gemaakt van hoveniers- en tuinafval. Deze grove biomassa kan worden omgezet naar een deel biobrandstof die “shreds” worden genoemd en een deel compost. Bio Forte wil zoveel mogelijk shreds (>50%), en de rest aangevuld met houtsnippers, in Zeist gebruiken om warmte en elektriciteit te produceren. Shreds is de meest laagwaardige biomassa die wordt verzameld via de vuilstort en alleen gebruikt kan worden voor energieopwekking en compost. In Nederland zijn vele 100-duizenden tonnen shreds beschikbaar per jaar.

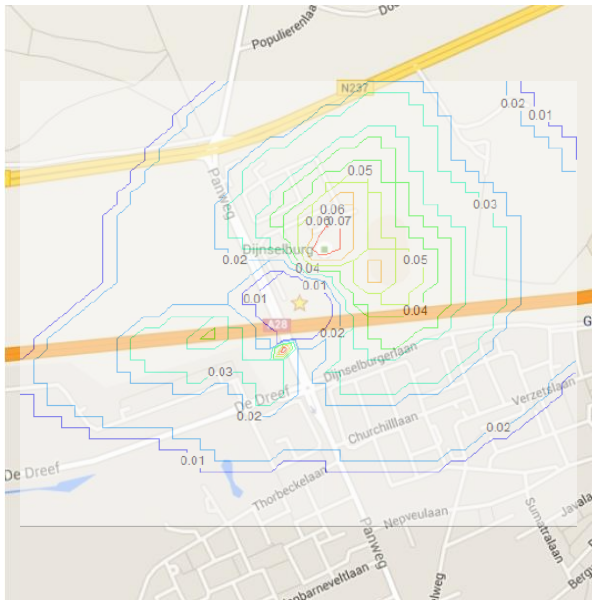
Houtsnippers

Houtshreds

4. Luchtkwaliteit

De luchtkwaliteit in en rond het gebied van Dijnshoek vinden wij belangrijk. Daarom worden strenge eisen gesteld aan de installatie van het houtenergiestation en is de impact op de lokale luchtkwaliteit onder de worst case condities onderzocht en getoetst door de ODrU. Uit onderzoek blijkt dat de uitstoot van fijnstof (PM₁₀) en stikstofoxiden (NO_x) voldoet aan de eisen van het activiteitenbesluit en het effect op de omgevingsconcentraties aan fijnstof (PM₁₀), ultra fijnstof (PM_{2.5}) en NO_x verwaarloosbaar klein is.

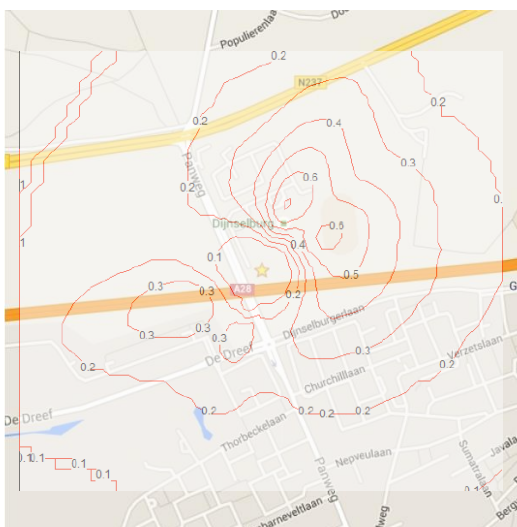

Uitstoot fijnstof (PM-10)

Uit gegevens van de ODRU blijkt dat de achtergrondconcentratie (= de reeds aanwezige concentratie) PM-10 in het gebied tussen de oostkant van de L-flat, de Dijnselburglaan en camping Dijnselburg ongeveer tussen 23 en 26 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ ligt. In bovenstaande figuur is het maximale effect van het HES op de NOx concentraties weergegeven ($\mu\text{g}/\text{m}^3$). Deze varieert in dit gebied tussen minder dan 0,01 tot 0,07 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. De gemiddelde toevoeging van 0,03 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ komt overeen met een verhoging van 0,15% ten opzichte van de achtergrondconcentratie, buiten dit gebied is het effect minder.

Ultra fijnstof (PM 2.5)

Het effect van ultra fijnstof (PM2.5) als onderdeel van PM10 is nog aanvullend onderzocht. De verhoging van ten gevolge van het HES in het gebied tussen de oostkant van de L-flat, de camping en de Dijnselburglaan ligt tussen 0,01 tot 0,03 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Dit komt overeen met een gemiddelde verhoging van PM2.5 concentraties van minder dan 0,2% ten opzichte van de achtergrondconcentratie van ca. 15 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, buiten dit gebied is het minder. De norm uit art 4.4 van de Wet milieubeheer van een jaargemiddelde concentratie van 25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ wordt niet overschreden.

Uitstoot Stikstofdioxiden (NOx)

Uit gegevens van de ODRU blijkt dat de achtergrondconcentratie NO_x in het gebied tussen de oostkant van de L-flat, de Dijnselburglaan en camping Dijnselburg ongeveer tussen 26 en 36 µg/m³ ligt. In bovenstaande figuur is de maximale impact van het HES op de NO_x concentraties in de omgevingslucht weergegeven (µg/m³). Een gemiddelde verhoging van 0,3 µg/m³ in dit gebied komt overeen met 1,5% van de achtergrondconcentratie, buiten dit gebied is het effect minder.

Indien we de effecten van het houtenergiestation vergelijken met het gebruik van open haarden, vuurkorven en houtkachels, kan worden gesteld dat het effect van de houtenergiestation overeenkomt met het gebruik van 2 open haarden. Dit is geen hard-wetenschappelijke uitspraak, maar geeft wel een grove benadering van de uitstoot. Essentieel is uiteraard dat bij deze (particuliere) wijze van houtverbranding er nauwelijks tot geen filtering van (ultra) fijnstof plaatsvindt in tegenstelling tot het houtenergiestation. Als het houtenergiestation is gerealiseerd, zullen in opdracht van de ODrU regulier metingen worden uitgevoerd naar de uitstoot (o.a. (ultra) fijnstof). Mochten de normen worden overschreden, worden maatregelen genomen en kan het uiteindelijk leiden tot stilleggen van het houtenergiestation.

5. Locatie

Gemeente Zeist biedt goede mogelijkheden voor een duurzaam warmteproject, zoals het houtenergiestation. Het groene karakter van de gemeente (en dus aanvoer van houtsnippers uit het groenbeheer) en de ideale ligging van enkele gebouwen met een forse warmtevraag (L-flat, Geroflat en zwembad) zorgen ervoor dat met één houtenergiestation een forse CO₂ reductie gerealiseerd kan worden. We stappen daarmee over van een fossiele energiebron naar een duurzame energiebron. We hebben een aantal locaties onderzocht op geschiktheid, zoals de locatie van het huidige ketelhuis van de L-flat, een locatie nabij de cafetaria ten oosten van de L-flat, de kwadranten rond de kruising A28-Panweg en de locatie naast sporthal Dijnselburg. Er is gezocht naar locaties in de nabijheid van de 'afnemers' (flats, sporthal en zwembad), omdat vervoer van warmte over langere afstanden leidt tot meer warmteverlies. Bovendien maakt het de exploitatie van het houtenergiestation minder haalbaar.

Op basis van verschillende afwegingsgronden (leefbaarheid, aanvoer etc.) en voorwaarden blijkt de locatie naast sporthal Dijnselburg de meest ideale plek. Bekeken is nog of het bouwvlak op de locatie naast sporthal Dijnselburg naar het noordoosten kan worden verschoven. We zien dit echter als een veel minder wenselijke optie. Het houtenergiestation komt dan "uit de lijn" van de sporthal te staan, deels op het terrein van het zwembad. Enerzijds geeft dat een rommeliger beeld, anderzijds gaat dit ten koste van de gebruiksruimte van het zwembad.

6. Aanvoer

Om op duurzame wijze een houtenergiestation te exploiteren is het belangrijk om goede leveringsgaranties omtrent de houtsnippers af te spreken. Dit is primair de verantwoordelijkheid van de exploitant (Bio Forte), maar in de overeenkomst tussen gemeente Zeist en Bio Forte worden hier nadrukkelijk afspraken over opgenomen. Bio Forte heeft momenteel een afspraak met leverancier met een meerjarige looptijd. Ook heeft Bio Forte gegarandeerd dat het gaat om de gewenste lokale houtsnipper, zodat de aanvoer van houtsnippers daarmee regionaal blijft.

Het huidige bestemmingsplan gaat er van uit dat er gemiddeld dagelijks een vrachtauto langskomt om de voorraad bij te vullen. Dit kan variëren naargelang de warmtevraag toe- of afneemt.

7. Subsidie

Vanuit het rijk wordt de productie van duurzame energie gestimuleerd. Dit gebeurt via de SDE+-regeling (Stimulering Duurzame Energieproductie+) en heeft als doel om duurzame energie (wind, zon en biomassa) concurrerend te maken met fossiele energie. Fossiele energie is goedkoop en slecht voor het klimaat door de CO2 uitstoot. Het totale subsidiebedrag voor het project wordt niet in één keer beschikbaar gesteld, maar wordt jaarlijks voor de duur van 12 jaar (in het geval van HES) uitgekeerd (afhankelijk van de gerealiseerde productie) en daarmee is het een gegarandeerde exploitatiesubsidie.

8. Overeenkomst

Op 28 april 2016 is een intentieovereenkomst getekend tussen de vier partijen. Dit met als doel om een haalbaarheidsonderzoek uit te voeren. Eén van de onderdelen van het haalbaarheidsonderzoek is een definitieve overeenkomst tussen Bio Forte en de woningcorporaties en gemeente Zeist. Momenteel vinden er gesprekken plaats om te komen tot een definitieve overeenkomst, waarin de randvoorwaarden van de verschillende partijen meegenomen worden. Voor gemeente Zeist zijn voorwaarden zoals rapportages/monitoring, leveringszekerheid, herkomst en kwaliteit van de biomassa essentieel.

9. Planning/tijdslijn

Tijdslijn & Planning Houtenergiestation Dijnselhoek	
Jaar	
2014 - 2015	Bio Forte benadert gemeente en woningcorporaties (begin 2014) Quick scan Houtenergiestation (2014/2015) Business case opstellen (2014/2015)
2016	Voorbereiding Intentieovereenkomst (jan-feb) Omwonenden geïnformeerd over HES (begin april) Persbericht intentieovereenkomst (6 april) Ondertekening intentieovereenkomst (28 april) Adviescommissie Milieu en Leefomgeving (20 mei) Ontwerp bestemmingsplan HES Dijnselhoek in B&W (7 juni) Raadsinformatiebrief (15 juni) Ter inzagelegging OBP (16 juni) Persbericht aankondiging informatiebijeenkomst (16 juni) Informatiebijeenkomst (28 juni) Informatiebijeenkomst (29 juni) Gesprek met Stichting Beter Zeist en Stichting Milieuzorg Zeist e.o. (19 juli) Sluiting periode zienswijze (27 juli) Verwerken zienswijzen in Bestemmingsplan (jul - aug) Definitief bestemmingsplan in B&W (13 september) Gesprek met Stichting Beter Zeist en Stichting Milieuzorg Zeist e.o. (3 oktober) Ronde Tafel (4 oktober) Debat (27 oktober) Raadsbesluit (8 november) Aanvraag omgevingsvergunning (eind december)
2017	Afronding haalbaarheidsonderzoek (eind december/begin januari 2017) Besluit B&W over HES Dijnselhoek (begin februari 2017) Informatiebijeenkomst raad (medio februari 2017) Definitieve omgevingsvergunning (februari 2017) Aanvraag SDE+ subsidie (maart 2017) Bekendmaking toekenning SDE+ subsidie (juni 2017) Voorbereiding bouw (medio 2017)
2018	HES gereed (1ste kwartaal 2018)

Wij zullen de gemeenteraad blijven informeren over behaalde mijlpalen gedurende het proces.

10. Communicatie

Het streven is om in het voorjaar van 2017 de SDE+ subsidie te kunnen aanvragen. Voor die aanvraag is nodig dat de benodigde ruimtelijke procedures (bestemmingsplan en omgevingsvergunning) zijn doorlopen. Daarom is de bestemmingsplanprocedure gestart rond mei. Hierbij is ingezet op een actief communicatietraject. Er is in dat kader voorafgaand aan het ondertekenen van de intentieovereenkomst

contact opgenomen met direct omwonenden van het gebied Dijnselhoek. Eind juni zijn twee informatiebijeenkomsten georganiseerd om informatie met belangstellenden te delen en hen de gelegenheid te geven hun vragen en suggesties voor te leggen.

Daarnaast hebben wij (samen met Bio Forte) gesproken met Stichting Beter Zeist en Stichting Milieuzorg Zeist e.o. met als doel om onduidelijkheden weg te nemen en verbeterpunten te bespreken. Dit gesprek vond plaats tijdens de zienswijzeprocedure. Beide stichtingen besloten om een zienswijze in te dienen. Vervolgens heeft de gemeente (samen met Bio Forte) een tweede gesprek belegd, waarin gemeente Zeist haar reactie op de zienswijze heeft toegelicht. Gebleken is dat veel vragen en opmerkingen vanuit de zienswijzen zijn meegenomen in het definitieve bestemmingsplan. Bij dit gesprek was de heer Wallenburg aanwezig.

Ook hebben wij aan het begin van de bestemmingsplanprocedure gesproken met de Adviescommissie Milieu en Leefomgeving, waarin het project is besproken en door de adviescommissie als positief is beoordeeld.

Bij zowel de informatiebijeenkomsten als de individuele gesprekken is door ons nadrukkelijk aangegeven dat bij vragen en/of onduidelijkheden men contact kan opnemen met de gemeentelijke projectleider.

11. Externe aandacht

De afgelopen periode zijn door Bio Forte en gemeente Zeist vanuit verschillende invalshoeken gesprekken gevoerd met derden. Zoals vermeld is met de Adviescommissie Milieu en Leefomgeving het houtenergiestation gedeeld, waaruit een positief advies is gekomen. Ook hebben wij met verschillende afdelingen van Provincie Utrecht gesproken en zij geven aan geïnteresseerd te zijn in het project en bieden waar nodig ondersteuning aan. Vanuit de financieringshoek zijn er gesprekken gevoerd met Rabobank, BNG Bank en het Groenfonds. Ieder van hen ziet goede mogelijkheden om het proces voort te zetten om tot financiering te komen. Tot slot blijkt ook dat de subsidieverschaffer (RVO) van de SDE+-regeling dit project een warm hart toedraagt. Gesteld kan worden dat naast de vier partners ook (gerenommeerde) andere partijen enthousiast zijn over dit project.

12. Woningcorporaties

De Combinatie en Seyster Veste zijn partners in de samenwerking. Het Houtenergiestation draagt niet alleen aan de duurzaamheidsdoelstellingen van de corporaties bij maar bevordert ook de betaalbaarheid dat in het beleid van de sociale verhuurders een prominente plaats heeft. Daarom hebben de corporaties als voorwaarde aan de samenwerking gesteld dat de warmtelevering door de HES een voor de bewoners duidelijk voelbare besparing moet betekenen ten opzichte van de conventionele kosten van warmtelevering met de bestaande aardgasketels.

Samen met de corporaties wordt de haalbaarheid onderzocht voor het houtenergiestation. Zij communiceren richting de bewoners van de L-flat en Gero flat over dit onderzoek. De bewonerscommissies zijn destijds geïnformeerd over de intentieovereenkomst en over het haalbaarheidsonderzoek. Zodra er meer bekend is van de uitkomsten van het onderzoek worden de bewoners nader geïnformeerd.

13. Haalbaarheidsonderzoek

Bij het ondertekenen van de intentieovereenkomst in april 2016 hebben de partners (de Combinatie, Seyster Veste, Bio Forte en gemeente Zeist) afgesproken dat er een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd wordt. Dit onderzoek zorgt ervoor dat procesmatig aan dit project gewerkt wordt en dat op een bepaald moment (eind 2016) er voldoende informatie ligt om een weloverwogen keuze te maken om een houtenergiestation daadwerkelijk te realiseren. Alle partners zullen zich ten slotte committeren aan een meerjarige

overeenkomst, waarbij er een houtenergiestation geëxploiteerd wordt dat duurzaam (dus bijdraagt aan de duurzame ambities van gemeente en woningcorporaties) en financieel gezond is. Het haalbaarheidsonderzoek bestaat uit drie blokken, namelijk 1. Vergunningen (bestemmingsplan en omgevingsvergunning), 2. Financieel (financiering en SDE+ subsidie) en 3. Juridisch (afnemers- en leveringsovereenkomsten). In het onderdeel bestemmingsplan wordt nadrukkelijk onderzocht wat de gevolgen zijn van het houtenergiestation voor omgeving en milieu. Aan alle drie de onderdelen wordt momenteel hard gewerkt om vervolgens eind december/begin januari 2017 met een eindrapport te komen. Indien onverhoopt blijkt dat het haalbaarheidsonderzoek negatief uitvalt dan start gemeente Zeist direct het traject om de verleende omgevingsvergunning terug te draaien. Hierdoor wordt voorkomen dat het gewijzigde bestemmingsplan onnodig een nieuwe bestemming behoudt.

Conclusie

Als lokale overheid mogen wij best trots zijn op hetgeen we op duurzaamheidsgebied doen. We lopen op bepaalde onderwerpen voorop en tonen lef waar het gaat om ambities. Daarmee pakken we onze voorbeeldrol en verleiden daarmee anderen om met ons mee te versnellen. Ook het houtenergiestation is zo'n uniek voorbeeld. Het initiatief komt van buitenaf, maar het draagt significant bij aan het verwezenlijken van de duurzame ambities van gemeente Zeist. We wegen daarbij het algemeen belang zorgvuldig af en proberen tegelijkertijd het tempo om tot uitvoering over te gaan hoog te houden, om daarmee niet onnodig tijd te verliezen. Het jaar 2030 lijkt ver weg maar dat is het niet. Op basis van de huidige kennis, onderzoeksresultaten en technologie zijn we van mening dat een houtenergiestation in gemeente Zeist een goede stap richting energieneutraal in 2030 is.

Tot slot, indien er vragen zijn, willen wij die uiteraard graag beantwoorden. Hiervoor is op maandag 24 oktober van 16.00 uur tot 18.30 uur de gelegenheid, maar ook schriftelijk kunt u uw vragen kwijt. U kunt zich hiervoor aanmelden bij Lester Agten (gemeentelijk projectleider)

